

sınıf yönetim becerisi, sınıf ortamında istenmeyen davranışın kaynaklarını oluşturmaktadır (Yılmaz, 2008). Bu problem kaynakları kısacası şöyle açıklanabilir.

1) *Sınıfın yapısı ve donanımından kaynaklanan problemler:* Sınıfın fiziksel koşulları, gürültülü ve kalabalık oluşu, oturma düzeni, ısı ve ışık durumu öğrenci performansı üzerinde önemli ölçüde etkilidir. Böyle sınıflarda, öğrencilere eğitimin amacı olan istenilen davranışları kazandırmak yani davranış değişikliği sağlamak kolay değildir (Yılmaz, 2008).

2) *Öğrenciden kaynaklanan problemler:* Öğrencinin, öğretmeni ve arkadaşlarıyla etkileşim düzeyinin düşük olması, sosyal becerilerde yetersiz olması, arkadaşının olmaması, duygusal problemlerinin olması ve başarısızlık gibi nedenlerden dolayı sınıfa ve okula uyum sağlamakta zorlanır ve bu nedenler öğrenciyi sınıf ortamında yapmaması gereken davranışlara itmektedir (Demirkuş, 2014a).

3) *Öğretmenden kaynaklanan problemler:* Çağdaş ve yeni felsefi yaklaşımlara ayak uyduran öğretmenlerin öğrenciler ile çok fazla problemi olmamaktadır. Fakat geleneksel anlayıştaki öğretmenler için öğrencinin birçok hareketi istenmeyen davranışlar olarak algılanmaktadır. Özellikle öğretmen; aksi, huysuz, alaycı, saldırgan, kızgın, adaletsiz, kibirli, insafsız ve öğrenciden yüksek beklentileri olan biri ise öğrencilerin istenmeyen davranışlarının oranı yükselmektedir (Demirkuş, 2014a).

4) *İletişim:* İyi bir sınıf yönetiminde ortaya çıkan sıkıntıların çoğunluğu iletişim eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin bu konuda sahip oldukları eksiklikler sınıfta istenmeyen davranışların oluşmasına yol açmaktadır (Türe, Ersoy, 2015; Yılmaz ve Aydın, 2015)

5) *İletişim teknolojilerinden kaynaklanan problemler:* Teknolojinin gelişmesi ile iletişim kurulan araç gereçlerin artması sınıfta uyumsuzluk problemini oluşturmaya neden olmakla beraber öğrencinin ilgi ve algısını farklı noktaya çekmiştir. Söz konusu durum istenmeyen davranışları artırabilmektedir (Türe, Ersoy, 2015; Yılmaz ve Aydın, 2015) Sınıf ortamından, öğrenciden ve öğretmenden kaynaklanan problemlerin incelendiği bu çalışmada, uzman heyetin danışmanlığında olası çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, eğitim-öğretim ortamında karşılaşılan birçok istenmeyen davranıştan kaynaklanan olayların (problemlerin) neler olduğu ve bu olaylara karşı verilebilecek

tepkilerin belirlenmesi açısından önemlidir. Çalışma ile ilgili yapılacak olan araştırmalara, öğretmen adaylarının eğitiminde ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim kurslarında kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu araştırma; eğitim-öğretim faaliyetlerinin verimi açısından sınıf yönetiminde karşılaşılan ve karşılaşılabilecek olayların belirlenmesi ve bu olaylara çözüm önerileri belirlenmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının öğrencilik yıllarında yaşadıkları veya karşılaştıkları istenmeyen davranışların tespit edilmesi ve bunlara çözüm yollarının belirlenmesidir. Bu amaca hizmet etmek için aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır.

1. Olayı anlatan öğretmen adaylarının demografik özellikleri nelerdir?
2. Olaylardaki öğretmenlerin en çok tercih ettikleri çözüm yolları nelerdir?
3. Olayı anlatan öğretmen adayları hangi çözüm önerilerinde bulunmuşlardır?
4. İstenmeyen davranışlara çözüm öneren öğretmen adaylarının demografik yapısı ile sundukları öneriler arasında bir ilişki var mıdır?
5. Sınıf ortamında istenmeyen davranışlara öğretmen adaylarının sundukları çözüm önerileri ile uzman heyetinin sunduğu çözüm önerileri arasında nasıl bir ilişki mevcuttur?
6. Tüm olaylar değerlendirildiğinde en fazla hangi konularda istenmeyen davranışlar öne çıkmaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın deseni

Araştırmada durum çalışmalarından olay incelemesi yapılmıştır. Olay incelemesi var olan bir olayın veya istenmeyen davranışın derinlemesine incelenmesidir (Merriam, 2013). Araştırmada karma yöntem teknikleri kullanılmıştır. Nicel veri olarak katılımcıların yaşı, cinsiyeti, sosyo-ekonomik durumu, yaşadıkları yer gibi veriler belirlenirken, araştırmanın nitel verileri uzman heyetin (psikolog, sosyolog ve PDR uzmanı) danışmanlığında, katılımcıların olaya olan tepkileri olarak belirlenmiştir.

Örnekleme

Araştırmanın örneklemini, 2006-2007 ve 2007-2008 eğitim-öğretim dönemlerinde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi biyoloji öğretmenliği bölümünde okuyan kız ve erkek toplam 72 öğretmen adayından oluşmaktadır. Ayrıca bu katılımcılardan alınan 190 olay (vaka) çalışmanın evreni için önem arz etmektedir.

Verilerin toplanması

Öğretmen adaylarının öğrencilik yıllarında karşılaştıkları istenmeyen davranışların belirlenebilmesi amacı ile heyet danışmanlığında olay belirleme tablosu hazırlanmıştır. Bu araştırmada katılımcı sayısının çok olmasından dolayı yapılacak nitel analizi kolaylaştırmak için olay belirleme tablosu kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından alınan istenmeyen davranışlardan oluşan toplam 250 olayın ön değerlendirmesi uzman heyetin (psikolog, sosyolog ve PDR uzmanı) incelemeleri neticesinde 190 olaya indirilmiş ve çalışma bu olaylar üzerinden devam etmiştir. Uzman heyeti olayları yazılı olarak almış ve beraber inceleyerek ortak bir görüş üzerinde karara varmışlardır. Ayrıca öğretmen adaylarının kişisel bilgileri, yaşadıkları yer (il, ilçe, köy, kasaba), ailenin sosyo-ekonomik durumu (çiftçi, memur, işçi, emekli vb.) olaylarla beraber olay analizi tablosunda toplanmıştır. Katılımcılardan alınan bu bilgiler, tamamı ile katılımcıların objektifliğine güvenilerek kaydedilmiştir.

Veri toplama aracının hazırlanması

Araştırmaya katılan bireylerin başlarından geçen olayların ve bu olaylara sunulacak çözüm önerilerinin belirlenmesi için Ek 1’de belirtilen form kullanılmıştır. Bu formun hazırlanmasında uzman heyetinin görüşleri ve literatür taramasına dayanılmış, formun geçerlilik ve güvenilirliğinin yüksek olmasına özen gösterilmiştir. Nitekim uzman heyeti formdaki soruların bu çalışmada amaca ulaşip ulaşmadı konusunda bilirkişi görevi görmektedirler. Ayrıca çalışma öncesi mini gruplarla yapılan görüşmelerde (kayıtsız) hazırlanması gereken soruların niteliğine yönelik veriler toplanmıştır.

Verilerin analizi

Araştırmanın verileri betimsel analiz teknikleri ile frekans ve yüzde değerleri kullanılarak analiz edilmiştir. Nicel veriler SPSS 11 paket programı yardımı ile verilerin frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Nitel veriler heyetin danışmanlığında

araştırmacılar tarafında benzer sorunları barındıran olaylar aynı gruba alınarak 10 sorun grubu oluşturularak betimlenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmadan elde edilen veriler tablolarda gösterilmiş olup, yüzde, frekans gibi değişkenlerde dikkate alınarak yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Frekans-Yüzde Dağılımı

Katılımcı	Frekans	Yüzde (%)
Kız	24	33.3
Erkek	48	66.7
Toplam	72	100.0

Yukarıdaki tablo incelendiğinde araştırmaya katılan 72 öğrencinin 24'ü kız öğrenci, 48'i erkek öğrencidir. Bu sonuçlara göre araştırmaya katılan kız öğrencilerin oranı % 33.3, erkek öğrencilerin oranı % 66.7'dir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşadığı Yerleşim Yerlerine İlişkin Frekans-Yüzde Dağılımı

Yaşanılan yerleşim birimi	Frekans	Yüzde (%)
İl	46	63.9
İlçe	14	19.04
Kasaba	4	5.06
Köy	8	11.1
Toplam	72	100.0

Tablo 2'ye göre çalışmaya katılan öğrencilerin 46 tanesi il, 14 tanesi ilçe, 4 tanesi kasaba, 8 tanesi ise köy de yaşamaktadır. Buna göre katılımcıların % 63,9'u ilde, % 19,04'ü ilçede, % 5,06'sı kasabada ve % 11,1'i köyde yaşamaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Baba Mesleğine İlişkin Frekans-Yüzde Dağılımı

Meslek türü	Frekans	Yüzde(%)
Memur	14	19.04
İşçi	8	11.01
Emekli	13	18.0
Esnaf	7	09.06
Çiftçi	12	16.06

S.Meslek	18	25.0
Toplam	72	100.0

Çalışmaya katılan öğrencilerin baba mesleğine ilişkin veriler tablo 3’te verilmiştir. Öğrencilerin % 19,4’ünün babası memur, % 11,1’inin babası işçi, %18,0’ı emekli, % 9,7’si esnaf, % 16,7’si çiftçi, %25’i ise serbest meslek oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin baba mesleğine bakıldığında en fazla mesleğin % 25 ile serbest meslek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Aktarılan Olaylardaki Davranışların Kullanım Sıklıkları

Öğretmen		Öğretmen Adayı		Uzman Heyeti	
Davranış	Sıklık(f)	Davranış	Sıklık(f)	Davranış	Sıklık(f)
Fiziksel şiddet	11	Uyarma	7	Sorunun nedenine inme	6
Görmezden gelme	10	Görmezden gelme	5	Doğru iletişim	6
Sözel şiddet	9	Disipline sevk	4	Rehberlik servisine sevk	4
İdareye sevk	5	İdareye sevk	4	Demokratik davranma	4
Notla tehdit	4	İlgi ve şefkat	4	İlgi ve yet. ödevlendirme	3
Uyarma	4	Sınıftan atma	4	Sınav tekrarı	3
Küçük düşürme	4	Sorunun nedenine inme	4	Veliyle iletişim	2
Disipline sevk	3	Soğukkanlı olma	4	Yaptığı ile yüzleştirme	2
Duygusal davranma	3	Doğru iletişim	4	Fırsat eşitliği sağlama	2
Düşük not verme	3	Anlayışla karşılama	3	Okulu sahiplendirme	2

Tablo 4’te öğretmenin olayın orijinalinde yapmış olduğu davranışlar, öğretmen adayının belirttiği öneri davranışları ile heyetin belirttiği olması gereken davranışlar sunulmuştur. Bu tabloda araştırma neticesinde en çok tekrar eden ilk on davranış türleri belirtilmiştir. Tablonun birinci sütununda aktarılan olayların içindeki öğretmenlerin yapmış olduğu davranışlar bulunmaktadır. Tablodan da anlaşılacağı gibi öğretmenlerin en çok tercih ettiği ilk üç davranış türü “*Fiziksel şiddet*”, “*Görmezden gelme*” ve “*Sözel şiddet*” davranışları olmuştur. Tablonun üçüncü sütununda olayları aktaran olan öğretmen adaylarının, öğrenci yıllarında yaşanan bu olaylardaki davranışlara birer öğretmen adayı iken en çok tercih ettikleri ilk üç davranış türü “*Uyarma*”, “*Görmezden gelme*” ve “*Disipline sevk*” davranışları olmuştur. Tablonun beşinci sütununda tüm olayları inceleyen uzman (psikolog, sosyolog ve PDR uzmanı) heyetinin çözüm önerileri mevcuttur. Bu çözüm önerilerinin en çok tekrar edilene “*Sorunun nedenine inme*”, “*Doğru iletişim*”, “*Rehberlik servisine sevk*” ve “*Demokratik davranma*” gibi davranış türleridir.

Tema ve Kategorilerin Oluşturulması

Öğretmen adaylarından alınan olay örnekleri aşağıda belirtilen örneklerde olduğu gibi teker teker analiz edilmiştir. Tüm örnekler “*İstenmeyen Davranışlar*” teması altında toplanmıştır. Aşağıda “*Öğretmenlere gösterilen saygısız davranışlardan kaynaklı problemler*” olarak oluşturulan kategorinin bir örneği verilmiştir.

Sınıfımızda yaramaz bir kız vardı. ...Türkçe hocamıza ukalalık yapıp karşılık verdi. Hocada dayanamayıp kıza bir tokat attı. ...Hoca arkasından pişman oldu... Kızın babası ilköğretim müfettişiydi.

Yukarıdaki alıntıdan anlaşıldığı gibi “yaramaz” olarak nitelenen bir öğrencinin “ukalalık” olarak değerlendirilen bir davranışı sonucunda öğretmenin kendisine “tokat” atmıştır. Öğretmeni her ne kadar “pişman” olsa da, kızın babasının “müfettiş” olması olayı sanki başka bir boyuta götürmekte olduğu gözükmektedir. Buradan anlaşılan öğretmen her ne kadar pişman olsa da “fiziksel şiddet” kullanmıştır. Bu olaya öğretmen adayının ve uzman heyetinin belirttiği öneriler ise aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenimiz haklıydı. Davranışının arkasında durmalıydı(1. Öğretmen adayı)...

...her ne sebeple olursa olsun şiddetin hiçbir türünün haklı gerekçesi olamaz(Psikolog).

Öğrencinin ailesi ile görüşülmeli. Öğretmen dayak atmamalı(Sosyolog).

Öğretmenin şiddete başvurmadan bu sorunu çözmesi gerekirdi(PDR Uzmanı)

Yukarıdaki alıntılardan anlaşıldığı gibi öğretmen adayı tokat atan öğretmeni “haklı” olarak değerlendirirken, psikolog “haklı bir gerekçe” olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca sosyolog öğretmenin “dayak atmaması” gerektiğini belirtmiş ve PDR uzmanı “şiddete” başvurmadan bu sorunun çözülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Buradan anlaşılan öğretmen adayı “fiziksel şiddeti” haklı bir gerekçe olarak görürken, uzman heyeti bunun kabul edilemez olduğunu ve kesinlikle “başka bir çözüm yolunun belirlenmesi” gerektiğini belirtmişlerdir.

Kategorilerin analizleri sonucunda tablo 5’teki veriler elde edilmiştir. Bu tablodaki verilerin tamamı sunulmamıştır. Her gruptan (kategori) en çok tekrar eden üç adet veri kullanılmıştır.

Tablo 5. Aktarılan Olaylardaki Davranışların Grupları, Çözümü ve Çözüm Önerileri

Davranış Grupları(kategori)	Çözüm		
	Öğretmen	Öğretmen Adayı	Heyet

1.Saygısızlık Problemi N:14	Azarlama	Doğru iletişim	Doğru iletişim
	Görmezden gelme	Görmezden gelme	İdareye sevk
	Fiziksel şiddet	Eksikleri tamamlama	Rehberlik servisine sevk
2.Öğrenme-Öğretme Süreci N:17	Sözlü tehdit	Rehberlik servisiyle iletişim	Bireysel farklılık dik. alma
	Fiziksel şiddet	Anlayışla karşılama	Sorunun nedenine inme
	Görmezden gelme	İdareye sevk	Doğru iletişim
3.Sorumluluk Problemi N:14	Sözel şiddet	Nedenine inme	Nedenine inme
	Fiziksel şiddet	Teşvik edici yöntem uyg.	Teşvik edici yöntem uyg.
	Küçük düşürme	Nedenini açıklama	İlgi ve yet. göre ödev
4.Öğrenci-Öğrenci Çatışması N:22	Fiziksel şiddet	Disipline etmek	Doğru iletişim
	Sözel şiddet	Uyarma	Rehberlik servisine sevk
	Görmezden gelme	Uygun ceza verme	İlgi ve yet. Göre ödevlen.
5.Sınav Sonuçlarına Tepki N:10	Görmezden gelme	İlgi ve şefkat	Ödüllendirme
	Fiziksel şiddet	Sınav tekrarı	Sınav tekrarı
	İdareye sevk	Disipline sevk	-----
6.Kopya Çekme/Teşeb. N:20	Fiziksel şiddet	İdareye sevk	Uygun ceza verme
	Sınavdan çıkarma	Uyarma	Sınav tekrarı
	Sözel şiddet	Görmezden gelme	Sınavdan çıkarma
7.Öğrenciye Güven Duymama N:12	Thedit etme	Sorg. ve anlamaya çalışma	Sorg. ve anlamaya çalışma
	Sözlü şiddet	Öğrenciyi dinleme	Öğrenciyi tanıma
	Fiziksel şiddet	Anlayışla karşılama	Öğrenciyi dinleme
8.Kurallara İtaatsizlik N:48	Fiziksel şiddet	Uyarma	Veliyle iletişim
	Görmezden gelme	Görmezden gelme	Kuralları içselleştirme
	Disiplin cezası	Disiplin cezası	Rehberlik servisine sevk
9.Dönüt Alamama N:10	Fiziksel şiddet	İlgi gösterme	Nedenine inme
	Düşük not verme	Eksikleri tamamlama	Eksikleri tamamlama
	Sözlü şiddet	Seviyeye uygun sorular s.	Fırsat eşitliği sağlama
10.Sınıf Ortamını Bozma N:23	Yaptığı ile yüzleştirme	Yaptığı ile yüzleştirme	Yaptığı ile yüzleştirme
	Sözel şiddet	Uyarma	Rehberlik servisine sevk
	Fiziksel şiddet	Eğitsel etkinlik yaptırma	Eğitsel etkinlik yaptırma

Tablo 5’te toplanan 190 olay kaydındaki istenmeyen öğrenci davranışlarına göre yapılan sınıflandırma neticesinde elde edilen on davranış (kategori) grubu belirtilmiştir. Toplanan olayların analizi neticesinde en çok olayın 48 olay ile “Kurallara İtaatsizlik” grubunda bulunduğu belirlenmiştir. Bu grubu takiben 23 olay ile “Sınıf Ortamını Bozma” ve 22 olay ile “Öğrenci-Öğrenci Çatışması” gibi gruplar takip etmiştir. Her gruptaki her bir

davranış türünde öğretmenin vermiş olduğu ilk üç tepki belirtilmiştir. Ayrıca bu tablodan öğretmen adayının ve uzman heyetinin sundukları çözüm önerileri verilmiştir. Bu tabloda yapılan davranışların tamamı verilmemiş, en çok kullanılan davranışlar belirtilmiştir. Yine de göze çarpan en belirgin özelliklerden ilki öğretmen adaylarının öğrencilik yıllarında yaşadıkları bu sorunlara öğretmenlerinin en çok “fiziksel şiddet” uyguladığı gözükmektedir. O dönemde fiziksel şiddete maruz kalan öğretmen adaylarının “iletişim”, “uyarma”, “rehberlik servisine yönlendirme” ve “görmezden gelme” gibi modern yaklaşımları tercih edebilecekleri anlaşılmaktadır. Ayrıca uzman heyetinin en çok belirttiği çözüm önerisinin “nedenine inme” olduğu gözükmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

1. Araştırmaya katılan 72 öğretmen adayının % 33,3’ü kız, %66,7’sinin erkek olduğu, bunların da % 63,9’u ilde, % 19,4’ü ilçede, % 5,6’sı kasabada, % 11,1’i ise köyde yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu katılımcıların % 19,4’ünün babasının memur, % 11,1’inin işçi, % 18’inin emekli, % 9,7’sinin esnaf, % 16,7’sinin çiftçi, % 25’inin ise serbest meslek oldukları saptanmıştır (Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3).

2. Genel olarak olaylardaki öğretmenlerin sorunları çözmeye, “fiziksel ve sözlü şiddet” ile “görmezden gelme” tepkilerini tercih ettikleri söylenebilir (Tablo 4 ve Tablo 5). Ancak Yılmaz (2008) yaptığı çalışmada sınıf ortamında, öğrenci veya öğretmenden kaynaklanan istenmedik davranışların öncelikle nedenlerinin belirlenmesi gerektiği, bir zarar görme söz konusu ise uygun bir yöntemle müdahale edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Maalesef öğretmenlerimizin bu stratejileri pek kullandığı söylenemez.

3. Olayları anlatan ve o günü gören veya yaşayan öğretmen adayları “Uyarma”, “Görmezden gelme”, “Disipline sevk” gibi çözüm önerilerinde daha çok tercih etseler de, genel olarak önerdikleri çözümler ele alındığında yeni yaklaşımlar benimsedikleri, daha insancıl ve geleceğin öğretmen adaylarına yakışacak davranışlar sergiledikleri söylenebilir (Tablo 4 ve Tablo 5). Şentürk (2007) çalışmasında, başarılı bir eğitim ve öğretim için öğretmenlerin, öğrencilerin derse karşı gösterdiği tutumlarına dikkat etmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Çünkü öğrenciler olumlu tutum geliştirmedikleri dersten hoşlanmazlar. Nitekim öğretmen adayları özellikle bu faktörleri göz önüne alarak davranışlar sergilemişlerdir.

4. Oluşturulan olay gruplarının (kategori) hiç birinde gösterilen davranış çeşidi ile öğretmen adaylarının çözüm önerileri ile ailenin sosyo-ekonomik durumu ve yaşadığı yer arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde Ekici (2008a) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ve istenmeyen davranışlara yönelik tutum ve inanç düzeylerinin; cinsiyete, genel akademik başarı durumuna ve mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

5. Tüm olaylar göz önüne alındığında “öğretmen adaylarının çözüm önerilerinin uzman heyetin çözüm önerilerine yakın olduğu” derseniz de, aynı sonuç o dönemki öğretmenler için söylenemez” yorumu yapılabilir. Nitekim Özan’ın (2009) yaptığı çalışmada öğretmenlerin öğrencilere ilgi göstermesi ile istenmeyen davranışların sayısının azalacağı belirtilmektedir. Çalışmada ele alınan olaylardaki öğretmenlerin bu faktörü göz önüne almadıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları çözüm şekli ile uzman heyetin önerdikleri çözüm önerileri arasında son derece zayıf bir ilişki belirlenmiştir (Tablo 5). Nitekim her kategori ayrı ayrı incelendiğinde bu sonuca varılabilir. Aynı tablo incelendiğinde öğretmen çözümü ile öğretmen adaylarının çözüm önerileri karşılaştırıldığında sadece “*kurallara itaatsizlik*” kategorisinde bir benzerliğin söz konusu olduğu söylenebilir. Yine aynı tablo incelendiğinde öğretmen adayları ile uzman heyetin önerdikleri çözümler arasında benzerlikler olduğu söylenebilir. Nitekim “*sorumluluk problemi*”, “*öğrenciye güven duyma*” ve “*sınıf ortamını bozma*” kategorilerinde ikişer tane önerinin aynı olduğu söylenebilir.

Olaylarda özellikle öğretmenlerin uyguladığı ve bir kısım öğretmen adayın önerdiği; “*fiziksel şiddet*”, “*sözel şiddet*”, “*sınıftan atma*”, “*notla tehdit*”, “*not cezası*”, “*cezayı öğrenciye uygulatma*” gibi davranışların uzman heyetçe hiçbir soruna önerilmediği, fakat çok az sayıda tekrar etse de “*veli ile iletişim*”, “*kuralları içselleştirme*”, “*rehberlik servisine sevk*”, “*sorunun nedenine inme*”, “*sorgulama ve anlamaya çalışma*”, “*görmezden gelme*”, “*yaptığıyla yüzleştirme*”, “*doğru iletişim*”, “*ilgi ve yeteneklere göre ödevlendirme*”, “*demokratik davranma*” ve “*model olma*” önerilerinin uzman heyet önerileriyle yüksek oranda tutarlı olduğu söylenebilir (gerek öğretmenin çözümleri, gerekse öğretmen adaylarının ve uzman heyetin çözüm önerileri çok fazla sayıda olduğundan en çok tekrar edilenlerin bir bölümü tablo 4 veya tablo 5’e alınmıştır. O yüzden burada adı geçen bazı davranışlar bu tablolarda yer bulamamıştır).

6. Tüm olaylar göz önüne alındığında en fazla olayın, 48 olay ile “Kurallara İtaatsizlik” kategorisinde bulunduğu belirlenmiştir. Bu kategoriyi takiben 23 olay ile “Sınıf Ortamını Bozma” ve 22 olay ile “Öğrenci-Öğrenci Çatışması” kategorileri takip etmektedir. Ayrıca 10’ar olay ile “Sınav Sonuçlarına Tepki” ve “Dönüt Alamama” kategorileri de son sırada yer aldığı söylenebilir.

ÖNERİLER

Gruplandırılan olaylara doğru tepkilerin ortaya çıkmasına yönelik: alınan sonuçları ve önerilen uzman görüşleri de incelemek üzere; yeniden pedagog, sosyolog, psikolog ve psikiyatr heyetinin ortak görüşlerine dayalı olarak;

1-Günümüz eğitim-öğretim sisteminde fiziksel ve sözel şiddetin artık olmaması gerektiği, öğretmenlerimizin buna göre seminerlere alınması gerektiği ve özellikle öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde bu noktalara dikkat edilmesi önerilir.

2-Eğitim-öğretim sürecinde özellikle öğretmen ve öğrenciler arasındaki sorunlar ile öğrencilerin kendi aralarındaki sorunların azaltılması için iletişim yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik seminerler verilebilir. Hatta bu alan da kendisini geliştiren veya çabalayan öğretmen veya öğrencilerin cesaretlendirilmesi önerilir.

3-Öğretmen adaylarının ideal bir eğitim alması amacı ile üniversitelerin ilgili bölümlerinin etkili iletişim derslerini öğretmen adaylarına vermesi önerilir.

4. uzman heyetinin belirttiği gibi istenmeyen davranışlar söz konusu olduğunda ilk yapılması gerekenin bu davranışın nedenlerinin belirlenmesi gerektiğidir. Bu yüzden öğretmenlerin bu konularda daha duyarlı olması gerekmektedir.

MAKALENİN BİLİMDEKİ KONUMU (YERİ)

Bu çalışma ortaöğretim ve ilköğretim alanlarının tamamını ilgilendirmektedir.

MAKALENİN BİLİMDEKİ ÖZGÜNLÜĞÜ

Okul ortamlarında karşılaşılan ve istenmeyen davranışların ve çözüm önerilerinin belirlenmesi, çalışmanın özgünlüğünü dile getirmektedir. Çalışma, özellikle sınıf yönetimine ve öğretmenin pedagojik yeterliliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, Ü. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akgül, İ., (2015). Sınıf Öğretmenlerine Göre İdeal İlkokul Öğrencisi Nasıl Olmalıdır? Esenler İlçesi Örneği. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(3), 142-149.
- Argon, T. (2015). Öğretmenlerin sahip oldukları duygu durumlarını okul yöneticilerinin dikkate alıp almamalarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 377-404.
- Bacanlı, H.(2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara:Pegam A yayıncılık.
- Boydak Özan, M., (2015). Okullarda Şikâyet Yönetimi: Vignette Tekniği Uygulaması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1127-1146.
- Celep, C.(2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cheney, C. O.(1989). *Preventative discipline through effective classroom management*. <http://www.ericdigests.org/1995-1/behavior.htm>. Reno, NV: University of Nevada. Erişim tarihi: 05 Kasım2009.
- Demirkuş, N. (2014a). Özel Öğretim Yöntemleri I Ders Notları. <http://www.biyolojiegitim.yyu.edu.tr/ders/ool1.htm> Van. Erişim tarihi: 02.07.2014.
- Demirkuş, N. (2014b). Özel Öğretim Yöntemleri II Ders Notları. <http://www.biyolojiegitim.yyu.edu.tr/ders/K12.htm> Van. Erişim tarihi: 01.07.2014.
- Dönmez, B. (2004). *Sosyal Sistem Olarak Sınıf ve Sınıfın Öğrenme İklimi* (Ed: Şişman M. ve Turan S. *Sınıf Yönetimi*). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2014). *Milli Eğitime Dair*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ekici, G. (2008a). Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Kazanma Düzeyine Etkisi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 167-182.
- Ekici, G. (2008b). Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algı Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98-110.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erden, M.(2001). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Erginbaş, Ş. (2009). *Teknoloji destekli matematik öğretiminin sınıf yönetiminin öğrenci özellikleri açısından etkililiği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

- Ertürk, S. (1986). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara:HÜ Basımevi.
- Fındıkçı, İ. (1989). *Aile İçinde Disiplin Sınıf Yönetim*. Ankara:HÜ Basımevi.
- Fosnot, C. T. (2007). *Oluşturmacılık: Teori, PerspektiflerveUygulama* (S. Durmuş, Çev.). Ankara: Nobel Yayınları (Orijinalçalışmabasımtarihi 2005).
- Jones, V.F., & Jones, L.S. (1998). *ComprehensiveClassroom Management: Creating Communities of SupportandSolvingProblems*. (5. Pres). Allynand Bacon. USA.
- Kıbar, B., Fidan, Y., & Yıldırım, C. (2014). Öğrencilerin Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki: Karabük Üniversitesi. *Business & Management Studies: An International Journal*, 2(2), 136-153.
- Köktaş, Ş.K. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Kitabevi.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı) (2013). *İlköğretim kurumları fen bilimleri dersi (3,4,5,6,7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Evi.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulamalar İçin Bir Rehber* (Çev. Ed. Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi, 1998)
- Negiş Işık, A., & Gürsel, M. (2013). Başarılı Bir İlköğretim Okulunda Örgüt Kültürü: Etnografik Bir Durum Çalışması. *EducationalSciences: Theory&Practice*, 13(1), 201-228.
- Özan, M. B. (2009). Öğretmenlerin uyguladıkları sınıf yönetimi kuralları hakkında öğrenci Görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 4(2), 1306-1311.
- Özden, Y. (2008). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Paliç, G., & Keleş, E. (2011). Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Educational Administration: Theory and Practice*, 17(2), 199-220.
- Philips, D. C., & Soltis, J. F. (2005). *Öğrenme: Perspektifler* (S. Durmuş, Çev.). Ankara: Nobel. (Orijinal çalışma basım tarihi 2005.)
- Sarıtaş, M., (2001). *Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama* (Ed: Küçükahmet L., *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Schunk, D. H. (2011). *Eğitimsel Bir Bakışla Öğrenme Teorileri* (M. Şahin, Çev. Ed.). Ankara: Nobel. (5. basımdan çeviri.)
- Şahin, M., & Adıgüzel, Y. (2015). Sınıf Yönetimi Sürecinde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 799-816.
- Şentürk, H. (2007). Uygulama liselerindeki rehber öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 7-16.
- Şişman, M. (2000). *Öğretmenliğe Giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Toprakçı, E. (2002). *Sınıf Örgütünü Yönetimi*. Ankara: Cantekin Matbaası.
- Topses, G. (2004). *Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Psikolojik Etmenler ve Sorunlar* (Ed: Küçükahmet, L. *Sınıf Yönetimi*). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Türe, H., & Ersoy, A. F. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hoşgörü Eğitime Bakışı ve Hoşgörü Eğitime İlişkin Uygulamaları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(1), 57-87.
- Ülgen, G. ve Fidan, E. (1997). *Çocuk Gelişimi*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Weimer, M. (2008). *Classroom Management to Promote Learning*. <http://www.teachingprofessor.com/articles/teaching-andlearning/classroom-management-topromote-learning>. Erişim tarihi; 7 Kasım 2009.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1-38.
- Yılmaz, Z. N., & Aydın, Ö., (2015). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 148-164.

EK 1;

Tablo 1. Olay Belirleme Formu

OLAYI ANLATAN KİŞİNİN	
Adı
Soyadı
Yaşı	...
Cinsiyeti
Ailenin Yaşadığı Yer (İl, ilçe, kasaba vs.)
Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu (çiftçi, memur vs.)
OLAYIN	
Yaşandığı Yer ve Zaman (Sınıfın derecesi)
Yaşandığı Tarih
Olayın Oluşum ve Orijinal Tepki Çözümü	
.....	
Öğretmen Adayının Tepki Çözümü	
.....	
HEYETLERİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	
Psikolog Heyetinin Çözüm Önerisi	
.....	
PDR Heyetinin Çözüm Önerisi	
.....	
Sosyolog Heyetinin Çözüm Önerisi	
.....	